

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj IV.

V sredo 8. Maltravna 1846.

List 14.

Véliki pétik.

(Sonet.)

Osveti dan opombe strašne, mile! —
Zareče sonce otémni, se joka,
Potresa zemlja se, in skala poka,
Merličem se odpró grobov gomile; —

Stvarí prederzne, ki so se rotile,
Nedolžne smerti vidijo poroka,
In ne želé si več kerví potoka
Na-sé; — trepeče vse so zdej vtihnile:

O večna milost! zdej se ura 'stéka,
Rešitve ura, — že posledno srago
Preljiva Bog, zveličar, sin človeka!

Na križa tèrdi les perbit, obéšen,
Zročí oçetu svojo dušo drago, —
Nagné glavó, umerje — in svet je rešen!
O. osmošolec.

Vélika nedélja.

(Sonet.)

Ga križa je umorila smert kervava,
Ze tretji dan krijó ga groba tmine,
Zapertiga v trohljivosti globine;
Svit zlate zarje še v zatoni plava:

In skalnih vrat razdene se terdnjava,
Nebeški žar odpèrti grob prešine,
Perstópi angelj — bleda straža zgine, —
Zveličar vstane! — aleluja, slava!

Pogréba tretji dan se povelíča,
Premaga smert in grob, — ko prerok priča,
Čast, slava, aleluja, aleluja!

Tud' nam, spijočim enkrat v zgodni jámi
Zorí — ko nas trobente glas predrámi,
Veličastvo, vstajenje, aleluja!

O. osmošolec.

Se nekaj od mizarskiga in tesarskiga lesá.

(Nadalje.)

Spozná se bolno drevó tudi kadar po njem dovelj mahú raste; če deblo gobe poganja, če je dupljasto, če je lup redek ali sušin, ali pa počez debela razpokan; če je deblo z zraski obdano in rast zasukana; če je listje velo in redko; če drevó spomladi kasno listje požene, na jesen ga pa pred časam zgubi; zaverženi obraski, dovelj sušnih in mertvičevih vej, sosebno okoli verha, oznanujejo bolezin drevesa. Dalje se še drevesna bolezin spozná, če se na deblih, sosebno mehkgiga plemena ljuknice najdejo, iz katerih večí ali manji, smolnate kapljice na tla kapljejo; če se zraven debela na tleh prašna cervojedina zagléda. Gotovo znamnje, de se je červ drevesa lotil, je, kadar žolna pogostama v deblo kljuje; tako naključvano in cervojedno drevje se mora brez zamude podréti, de se še drugo zdravo drevje okoli ne okuži, njigov les pa odbrati, kolikor ga je za kak prid, drugiga pa za derva porabiti.

De bo les za delo pripraven, se mora ob pravim času in kadar je ravno dorašen, posekovati.

Mlad posekan les nima nepotrebne dolgosti ne dobre, tudi terdnobe ne; prestariga ali prezorjeniga posekaniga lesa se pa gnjilic rad prijemlje, ker mu je gib in redivna moč ze na stebli odjenjala.

Če je pa za jadra, paline in latine na barkah zlo dobriga ali stariga lesá potreba, se mora za te posekan les, de se prezgodne gnjilobe obvarje, na posebno vižo perpravljati in sušiti.

Včasih je treba ranjeno drevó, ki bi sicer brez človeške pomoči konec vzélo, zaceliti. Kar vtiče celenje in zdravljenje sadnih dreves, se najde nar boljši podučenje v bukvicah „krajnski vertnar“ gospoda Pirca; ta poduk veljá tudi za gojzdno drevje; enako podučenje je bilo dano tudi v Novicah lanjskiga leta na 149. strani.

(Dalje sledí.)

Nekaj kemije (ločbe) kmetovavcam.

(Nadalje.)

14. §. Kaj je gáz?

Vsakdanjim in neučenim ljudem od kake nevidljive reči čist zapopadek dati, ni ravno lahko.